

CZERWIEC 2025

MONITOR CHIŃSKI

„Monitor chiński” analizuje i komentuje bieżącą sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną w Chińskiej Republice Ludowej ze szczególnym uwzględnieniem działań rządu oraz dyplomacji rządowej i partyjnej.

MGR JOANNA NAWROTKIEWICZ

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet Łódzki

MONITOR CHIŃSKI

CZERWIEC 2025

WIZYTA DYREKTORA WYDZIAŁU ŁĄCZNOŚCI MIĘDZYNARODOWEJ KPCh NA CYPRZE – TESTOWANIE „MODELU SERBSKIEGO” W UE?

Wizyta Liu Jianchao, dyrektora Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh i jego liczne spotkania z przedstawicielami cypryjskich władz i partii politycznych sugerują, że Pekin bada możliwość budowy relacji z Cyprzem na wzór stosunków chińsko-serbskich – opartych na bilateralnych kontaktach, unikaniu wzajemnej krytyki i wzmocnieniu kanałów partyjnych. Cypr, ze względu na konsekwentne wsparcie dla zasady jednych Chin, brak implementacji unijnych standardów monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych czy chęci współpracy pomimo geopolitycznych napięć, staje się potencjalnym kanałem wpływu wewnątrz UE, co może być dla Chin korzystne zwłaszcza w obliczu nadchodzącej prezydencji Cypru w Radzie UE.

I. DZIAŁANIA RZĄDOWE

3 czerwca: Chiny uruchomiły „wizę ASEAN” dla obywateli wszystkich dziesięciu państw członkowskich ASEAN i Timoru Wschodniego, mającego dołączyć do tego formatu w październiku 2025 roku. Nowe regulacje umożliwiają wielokrotny wjazd i pobyt do 180 dni w ciągu pięciu lat dla osób spełniających odpowiednie warunki, m.in. przedsiębiorców i ich rodzin. Decyzja ma pogłębiać więzi regionalne i, jak deklaruje rzecznik chińskiego MSZ, „wspólnotę przyszłości Chiny-ASEAN”. Jest to kolejna z serii decyzji o przyznaniu ruchu bezwizowego po krajach Ameryki Południowej czy Europy (w tym także Polski).

6 czerwca: Komisja ds. Administracji i Nadzoru nad Aktywami Państwowymi Rady Państwa opublikowała „Zasady zarządzania planami rozwoju przedsiębiorstw na poziomie centralnym”. Dokument ma na celu lepsze skoordynowanie i ustandaryzowanie polityki przemysłowej państwa z działaniami przedsiębiorstw kontrolowanych przez rząd centralny. Podkreślono potrzebę wzmacniania kapitału państwowego w kluczowych branżach, regionach i łańcuchach dostaw. Plany rozwoju mają służyć jako punkt odniesienia dla decyzji budżetowych, kadrowych i inwestycyjnych, co odzwierciedla silne dążenie Pekinu do centralizacji i kontroli nad najważniejszymi podmiotami gospodarczymi.

6 czerwca: Ministerstwo Edukacji ogłosiło akcję „100 dni do zatrudnienia” mającą na celu poprawę wskaźników zatrudnienia wśród tegorocznych absolwentów uczelni wyższych. Kampania potrwa do sierpnia i zakłada mobilizację uczelni i władz lokalnych do zwiększenia liczby miejsc pracy, intensyfikacji kontaktów z pracodawcami, organizacji targów pracy oraz wsparcia dla grup znajdujących się w trudnej sytuacji.

9 czerwca: Państwowa Administracja ds. Regulacji Rynku wydała formalne przypomnienie o obowiązkach platform e-commerce w związku z dorocznym festiwalem zakupowym „618”. Inicjatywa odbywa się 18 czerwca i wielkością ustępuje miejsca tylko „Świętu Singli” (11 listopada). Dokument zawiera szereg wymogów dotyczących uczciwej konkurencji, jakości produktów i przejrzystości algorytmów handlowych. Władze chińskie domagają się eliminacji takich praktyk jak: dyskryminacja cenowa przez big data (*big data price discrimination*), czyli wykorzystywania gromadzonych danych do ustalania różnych cen produktów na podstawie profilu zakupowego klienta, fałszywe promocje czy tworzenie fikcyjnych zamówień. Szczególny nacisk położono na uregulowanie sektora *livestream commerce* oraz produktów i usług wrażliwych takich jak medycyna estetyczna i suplementy zdrowotne. Regulacje te są częścią szerszej ofensywy państwa na rzecz „czystego Internetu” i większej odpowiedzialności platform technologicznych wobec konsumentów.

12-15 czerwca: W Changsha (prowincja Hunan) odbyła się czwarta edycja Chińsko-Afrykańskiego Expo Gospodarczo-Handlowego. Targi odbyły się pod hasłem „Chiny i Afryka pracujące wspólnie do urzeczywistnienia marzenia o modernizacji”. Wydarzenie zgromadziło ponad 28 tysięcy uczestników z 48 państw afrykańskich, 27 chińskich prowincji i regionów, dziewięciu organizacji międzynarodowych oraz 4700 przedsiębiorstw i instytucji. Po raz pierwszy przygotowano wyspecjalizowane strefy wystawowe, m.in. dla marek afrykańskich, medycyny tradycyjnej i turystyki kulturowej. Podpisano 199 umów o wartości 16,03 mld dolarów, a kolejne 295 projektów o wartości 16,03 mld dolarów dopasowano w ramach platform wymiany dla przedsiębiorstw (*matchmaking platforms*). Dziennik Ludowy zadeklarował, że targi stały się kluczowym narzędziem wdrażania inicjatyw Forum Współpracy Chiny-Afryka (FOCAC).

20 czerwca: Narodowa Komisja Rozwoju i Reform poinformowała o uruchomieniu nowej rundy promocji projektów inwestycyjnych skierowanych do sektora prywatnego. W ramach inicjatywy zaprezentowano ponad 3200 projektów o łącznej wartości ponad trzech bilionów juanów, obejmujących obszary m.in. transportu, energetyki, nowych technologii i

infrastruktury miejskiej. Projekty zostały opublikowane na specjalnej platformie internetowej, a władzom lokalnym powierzono obowiązek stworzenia mechanizmów ułatwiających prywatnym inwestorom dostęp do informacji i zasobów. Działania te stanowią próbę reanimacji inwestycji prywatnych i przeciwdziałania stagnacji gospodarczej w obliczu osłabienia popytu krajowego.

23 czerwca: Rzecznik Biura ds. Tajwanu, Chen Binhua, ostro skrytykował wystąpienie Laia Ching-te, prezydenta Tajwanu. Dzień wcześniej Lai wygłosił pierwsze przemówienie z serii „Dziesięciu wykładów o jedności narodowej”, w trakcie którego udowadniał państwowość Tajwanu i podważał chińskie deklaracje o przynależności Tajwanu do Chin „od czasów starożytnych”.

Chen określił jego słowa jako pełne przekłamań historycznych i prowokacyjnych tez. Pekin oskarżył także Laia o podważanie międzynarodowych ustaleń prawnych takich jak Deklaracja Kairska czy Rezolucja 2758 ONZ oraz o próbę budowania „konfrontacyjnej narracji niesubordynacji” wobec Chin kontynentalnych. Podkreślono także, że los Tajwanu może być rozstrzygany wyłącznie przez 1,4 miliarda obywateli Chin, w tym mieszkańców wyspy.

30 czerwca: Chiny ogłosiły częściowe zniesienie zakazu importu owoców morza z Japonii. Ta regulacja obowiązywała od 2023 roku w związku z rozpoczęciem przez Tokio zrzutu oczyszczonej wody po awarii reaktorów elektrowni jądrowej Fukushima do Pacyfiku. Choć Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej uznała ten proces za bezpieczny, Chiny niemal natychmiast po jego rozpoczęciu wprowadziły całkowity zakaz importu japońskich owoców morza, argumentując to obawami środowiskowymi. Przed wprowadzeniem przepisów Chiny były największym importerem japońskich owoców morza, odpowiadając za niemal jedną czwartą eksportu w tym sektorze. Zakaz będzie nadal obowiązywał w odniesieniu do 10 spośród 47 japońskich prefektur, w tym Tokio i Fukushima, ale import z pozostałych regionów zostanie „warunkowo wznowiony”.

KOMENTARZ

W dniu 6 czerwca 2025 roku chińskie Ministerstwo Edukacji ogłosiło rozpoczęcie ogólnokrajowej kampanii „studniowego sprintu na rzecz zatrudnienia”, mającej na celu wsparcie absolwentów uczelni wyższych w znalezieniu pracy jeszcze przed ukończeniem studiów. Zainicjowana akcja potrwa do końca sierpnia i koncentruje się na tworzeniu miejsc pracy,

intensyfikacji kontaktów uczelni z rynkiem, wspieraniu zatrudnienia w sektorze publicznym oraz rozwijaniu mikrokwalifikacji w strategicznych branżach. Szczególną rolę przypisano władzom uczelni, które mają osobiście nadzorować działania, wizytować przedsiębiorstwa i organizować rekrutację, m.in. odwiedzić sto firm i uzyskać od nich co najmniej sto ofert pracy.

Kampania wpisuje się w szerszy wysiłek władz centralnych mający na celu przeciwdziałanie rekordowemu bezrobociu wśród młodzieży. W 2025 roku na chiński rynek pracy wejdzie 12,22 miliona nowych absolwentów – o 430 tysięcy więcej niż w roku poprzednim. Mimo że oficjalne dane wskazują na spadek bezrobocia młodzieży do 14,9% (z rekordowych 21,3% w 2023 roku), sytuacja pozostaje trudna. Wiele osób z wyższym wykształceniem trafia na rynek pracy bez perspektyw zatrudnienia zgodnego z ich kwalifikacjami i zostaje zmuszonych do podjęcia pracy nieodpowiadającej ich wyedukowaniu. BBC opisuje przypadki, w których absolwenci finansów pracują jako kelnerzy, kierowcy czy masażyści sportowi, aplikują do pracy w charakterze asystentów administracyjnych lub pomocników nauczycieli. To zjawisko nie tylko sygnalizuje strukturalny problem, ale też podważa społeczne zaufanie do wartości edukacji jako drogi do awansu. Władze próbują przeciwdziałać temu trendowi poprzez różne inicjatywy, np. specjalne programy pracy w społecznościach lokalnych, oferty dla nauczycieli na terenach wiejskich oraz zachęty dla przedsiębiorczości młodzieży.

Z perspektywy KPCh problem zatrudnienia młodzieży to nie tylko kwestia gospodarcza, lecz przede wszystkim fundamentalne wyzwanie dla legitymizacji władzy. Młode pokolenie, które zawsze było siłą napędową protestów (choćby na placu Tian'anmen w 1989 roku), stanowi potencjalny katalizator podobnych zdarzeń, szczególnie w warunkach słabnącego wzrostu gospodarczego i utraty wiary w mobilność społeczną. Tradycyjne filary legitymizacji KPCh – ideologia oraz dobre warunki ekonomiczne – są dziś pod presją. Młodzież dystansuje się od oficjalnej propagandy, a sukces gospodarczy przestaje być osiągalny nawet dla dobrze wykształconych obywateli. Masowe bezrobocie oraz rosnąca popularność postaw takich jak „tang ping” (leżenie plackiem, czyli wykonywanie minimum do przeżycia) czy „bai lan” (gnicia, czyli braku ambicji wobec beznadziejnej sytuacji) są dla partii sygnałem ostrzegawczym przed potencjalnym kryzysem legitymizacyjnym.

Kampania „studniowego sprintu” stanowi więc nie tylko próbę technicznego rozwiązania problemu zatrudnienia, ale też element ofensywy ideologicznej i stabilizacyjnej. Ma ona zademonstrować zdolność państwa do szybkiego

reagowania, przywrócić wiarę młodych w wartość edukacji i zatrudnienia oraz przeciwdziałać alienacji społecznej, która może przekształcić się w bunt lub wycofanie się z życia publicznego. Uczelnie mają tu pełnić funkcję nie tylko edukacyjną, ale też integrującą młodych wokół państwowych priorytetów, przyciągając ich do pracy w sektorze publicznym i strategicznych gałęziach przemysłu. W szerszej perspektywie działania te są próbą przywrócenia „umowy społecznej” między państwem a młodzieżą w warunkach kurczących się możliwości ekonomicznych.

II. DYPLMACJA RZĄDOWA

30 maja-1 czerwca: W trakcie tegorocznego forum Shangri-La Dialogue w Singapurze zabrakło chińskiego ministra obrony narodowej, Dong Juna.

Chińskiej delegacji przewodniczył przedstawiciel Narodowego Uniwersytetu Obrony Armii Ludowo-Wyzwoleńczej. To pierwszy raz od pięciu lat, gdy Chiny rezygnują z udziału wysokiego szczebla w największym azjatyckim forum bezpieczeństwa. Decyzja oznacza brak zapowiadanej wcześniej możliwości spotkania chińskiego ministra obrony z amerykańskim sekretarzem obrony Petem Hegsethem.

3 czerwca: Chiński minister spraw zagranicznych Wang Yi spotkał się w Pekinie z nowym ambasadorem USA w Chinach Davidem Perduem.

Wang powitał Perdue'a na nowym stanowisku, wyrażając nadzieję, że będzie wiarygodnym mediatorem i promotorem stabilnych relacji chińsko-amerykańskich. Wang skrytykował ostatnie działania USA naruszające konsensus z majowych rozmów o zakończeniu wojny celnej w Genewie, apelując o pełną implementację uzgodnień. Perdue zaznaczył, że prezydent USA Donald Trump wysoko ceni Xi Jinpinga i zadeklarował gotowość do ścisłej komunikacji z Chinami w duchu wzajemnego szacunku.

5 czerwca: Xi Jinping odbył rozmowę telefoniczną z Donaldem Trumpem na prośbę strony amerykańskiej.

Xi podkreślił potrzebę eliminacji zakłóceń w relacjach dwustronnych, wskazał na pozytywne efekty niedawnych rozmów w Genewie i zaapelował o wdrożenie ustalonych uzgodnień. Poruszył także temat Tajwanu, wskazując że „USA powinny ostrożnie podchodzić do kwestii Tajwanu, aby zapobiec wciągnięciu Chin i USA w niebezpieczną sytuację konfliktu i konfrontacji przez niezwykle małą liczbę separatystycznych elementów działających na rzecz »niepodległości Tajwanu«”. Trump miał wyrazić szacunek wobec Xi, pozytywnie ocenić stan chińskiej gospodarki i potwierdzić

przestrzeganie polityki jednej Chin. Obaj przywódcy zgodzili się na kontynuację rozmów i jak najszybsze zorganizowanie kolejnej rundy negocjacji w ramach wojny celnej.

5 czerwca: Xi Jinping pogratulował Karolowi Nawrockiemu zwycięstwa w wyborach prezydenckich w Polsce. W przesłaniu podkreślono historyczną przyjaźń i 76-letnie relacje dyplomatyczne między oboma państwami oraz gotowość do dalszego pogłębiania strategicznego partnerstwa. Xi zadeklarował chęć współpracy na rzecz stabilności międzynarodowej i wzmacniania wzajemnego zaufania politycznego.

9-10 czerwca: W Londynie odbyło się kolejne spotkanie w ramach chińsko-amerykańskich rozmów o zakończeniu obecnie zawieszanej wojny celnej. W rozmowach uczestniczyli wicepremier He Lifeng, sekretarz skarbu USA Scott Bessent czy sekretarz handlu Howard Lutnick. Strony osiągnęły porozumienie ramowe w sprawie wdrożenia ustaleń z rozmowy Xi-Trump z 5 czerwca oraz konsensusu genewskiego. He podkreślił, że Chiny opowiadają się za dialogiem i wzajemnymi korzyściami, ale nie obawiają się konfrontacji, jeśli będzie to konieczne. Strona amerykańska oceniła spotkanie jako konstruktywne i zadeklarowała realizację uzgodnień.

22 czerwca: Chińskie MSZ potępiło amerykańskie naloty na irańskie obiekty jądrowe w Fordo, Natanz i Isfahanie. Chiny określiły działania Waszyngtonu jako poważne naruszenie prawa międzynarodowego i wezwały do jak najszybszego zawieszenia broni oraz rozpoczęcia dialogu. W oświadczeniu zwrócono się także do Izraela, podkreślając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ludności cywilnej. Stanowisko to pokazuje nie tylko sprzeciw Chin wobec jednostronnych działań militarnych USA, ale również aspirację Pekinu do roli „stabilizatora” w konfliktach Bliskiego Wschodu.

24 czerwca: Xi Jinping i Wang Yi spotkali się z premierem Singapuru Lawrenceem Wongiem podczas jego oficjalnej wizyty w Pekinie. Rozmowy dotyczyły pogłębiania strategicznej współpracy w związku z 35-leciem nawiązania stosunków dyplomatycznych. Xi zapowiedział wsparcie dla dalszego rozwoju projektów takich jak Inicjatywa Pasa i Szlaku, współpraca w dziedzinie AI, energii i gospodarki cyfrowej. Wong podkreślił, że Chiny są pierwszym państwem poza ASEAN, które odwiedził po swojej reelekcji i potwierdził gotowość Singapuru do aktywnej współpracy regionalnej i multilateralnej.

24 czerwca: W Astanie odbył się drugi szczyt Chiny-Azja Centralna z udziałem przewodniczącego Xi Jinpinga oraz prezydentów Kazachstanu, Kirgistanu, Tadżykistanu, Turkmenistanu i Uzbekistanu. Spotkanie,

zorganizowane po raz pierwszy na terytorium Azji Centralnej, miało na celu pogłębienie współpracy w ramach formatu C5+1 oraz dalszą instytucjonalizację chińskiej obecności w regionie. Podpisano szereg porozumień dotyczących m.in. handlu, infrastruktury, wymiany edukacyjnej i przeciwdziałania pustynnieniu. W wystąpieniu Xi podkreślił potrzebę wspólnego reagowania na wyzwania bezpieczeństwa (terroryzm, przestępczość transnarodowa, cyberzagrożenia) i promowania „wielobiegunowego, sprawiedliwego ładu międzynarodowego”. Szczyt wpisuje się w szerszą strategię Chin budowania „wspólnoty przyszłości” z państwami regionu w ramach Inicjatywy Pasa i Szlaku. Na szczycie ogłoszono, że trzecia edycja szczytu odbędzie się w 2027 roku w Chinach.

25 czerwca: W Ambasadzie RP w Pekinie odbyło się spotkanie ambasadorów państw UE z Wangiem Yi. Spotkanie zorganizowano we współpracy z Delegaturą UE z okazji sprawowanej przez Polskę prezydencji w Radzie UE. Wydarzenie miało na celu przygotowanie gruntu pod unijno-chiński Dialog Strategiczny (2 lipca 2025 roku w Brukseli) oraz szczyt UE-Chiny planowany na drugą połowę lipca 2025 roku w Chinach. W atmosferze „konstruktywnej wymiany poglądów” omówiono kwestie bilateralne, sytuacje regionalne oraz wyzwania globalne i systemowe. Wydarzenie to wpisuje się w trwający dialog o charakterze „systemowej rywalizacji i selektywnego zaangażowania” między UE a Chinami.

25 czerwca: Chiny zapowiedziały gotowość powrotu do eksportu metali ziem rzadkich do USA. Decyzja sygnalizuje przełom w wielotygodniowych negocjacjach dotyczących dostępu Waszyngtonu do kluczowych surowców wykorzystywanych m.in. w przemyśle zbrojeniowym i technologicznym.

Według oświadczenia chińskiego Ministerstwa Handlu „Chiny zatwierdzą wnioski eksportowe dotyczące kontrolowanych materiałów, które spełniają odpowiednie warunki, zgodnie z obowiązującym prawem”. W zamian, jak dodano, Stany Zjednoczone mają „anulować szereg restrykcyjnych środków podjętych wobec Chin”.

Porozumienie może oznaczać deeskalację jednego z najbardziej strategicznych punktów spornych w relacjach handlowych USA-Chiny. W ostatnich miesiącach administracja Trumpa znacząco ograniczyła dostęp chińskich przedsiębiorstw do technologii i komponentów z USA, zaostrzając kontrolę eksportu, a także zwiększyła cła na wybrane produkty. Z kolei Pekin ograniczył eksport surowców ziem rzadkich, których jest największym globalnym dostawcą.

KOMENTARZ

17 czerwca 2025 roku w Astanie odbył się szczyt Chiny-Azja Centralna z udziałem przewodniczącego Xi Jinpinga oraz prezydentów Kazachstanu, Kirgistanu, Tadżykistanu, Turkmenistanu i Uzbekistanu. Spotkaniu przewodniczył prezydent Kazachstanu Kasym-Żomart Tokajew. Choć Chiny formalnie uruchomiły swoją wersję formatu C5+1 już w 2020 roku, pierwsze spotkania miały charakter wirtualny z uwagi na pandemię COVID-19. Czerwcowy szczyt stanowił kolejny, po spotkaniu w 2023 roku w Xi'an, etap tej współpracy, a zarazem pierwsze wydarzenie tego formatu zorganizowane na terytorium Azji Centralnej.

Tegoroczny szczyt wpisuje się w serię spotkań chińskich przedstawicieli z innymi urzędnikami wysokiego szczebla, w tym regularne narady ministrów spraw zagranicznych państw formatu takie jak to w Chengdu w grudniu 2024 roku, podczas którego dominowały tematy infrastruktury, handlu i bezpieczeństwa. W ciągu ostatnich dwóch lat Chiny poczyniły znaczne kroki w kierunku instytucjonalizacji swojej roli w regionie – przykładem jest powołanie Sekretariatu Chiny-Azja Centralna na początku 2024 roku, mającego zapewnić ciągłość współpracy między szczytami. Celem Pekinu jest przekształcenie C5+1 w trwały mechanizm koordynacji polityk regionalnych, odrębny od struktur globalnych, przypominający raczej Szanghajską Organizację Współpracy.

Szczyt odbył się w kontekście wyraźnych przesunięć geopolitycznych. W obliczu wojny Rosji z Ukrainą pozycja Moskwy jako tradycyjnego gwaranta bezpieczeństwa w regionie uległa osłabieniu. Stany Zjednoczone z kolei ograniczyły swoje zaangażowanie – zarówno pomocowe, jak i wojskowe. Choć prezydent Joe Biden zorganizował pierwszy w historii szczyt przywódców USA i Azji Centralnej we wrześniu 2023 roku przy okazji Zgromadzenia Ogólnego ONZ, był to raczej gest symboliczny niż trwała zmiana. Amerykański format C5+1, funkcjonujący od 2015 roku na poziomie szefów dyplomacji, cierpi na niedobór spójnej strategii i budżetowych cięć – w tym ostatnie ograniczenia finansowania USAID podczas administracji Trumpa – co dodatkowo osłabia jego znaczenie.

Unia Europejska natomiast szuka wpływów za pomocą instrumentów ekonomicznych i normatywnych – m.in. poprzez umowy o rozszerzonym

partnerstwie (EPCA) z Kazachstanem i Kirgistanem. Współpraca ta obejmuje wspólne deklaracje w sprawie Afganistanu, energetyki i połączeń infrastrukturalnych, a Bruksela kładzie nacisk także na kwestie praworządności, praw człowieka i zrównoważonego rozwoju. Wpływ normatywny jest jednak coraz częściej kontrowany przez konkurencyjne chińskie i rosyjskie modele zarządzania.

W tej sytuacji Pekin proponuje własny model współpracy – oparty na stabilności, rozwoju i deklarowanej równości stron – pozornie pozbawiony warunków politycznych. Według chińskiego komunikatu wymiana handlowa między Chinami a państwami Azji Centralnej wzrosła od czasu szczytu w Xi'an w 2023 roku o 35%, osiągając w 2024 roku rekordowe 94,8 mld USD, a liczba przedsiębiorstw *joint venture* i podobnych wspólnych przedsięwzięć przekroczyła 10 tysięcy. Podczas czerwcowego szczytu w Astanie podpisano ponad 100 umów partnerskich między miastami i regionami po obu stronach. Szczególne znaczenie przypisano projektowi Kolei Chiny–Kirgistan–Uzbekistan, którego budowa ma ruszyć w lipcu 2025 roku. Podobną inicjatywą jest nowo otwarta trasa transportowa „Tianfu” łącząca prowincję Syczuan z Azją Centralną, skracająca czas przewozu towarów do 12–18 dni. Chiny konsekwentnie przedstawiają się jako motor regionalnego rozwoju w ramach Inicjatywy Pasa i Szlaku.

W swoim przemówieniu Xi Jinping podkreślił pięć głównych elementów współpracy: polityczne zaufanie i długofalowe partnerstwo, rozwój gospodarczy i integrację infrastrukturalną, współdziałanie w zakresie bezpieczeństwa, pogłębianie więzi społecznych i edukacyjnych oraz wspólne promowanie „sprawiedliwego, wielobiegunowego ładu międzynarodowego”. W ramach tych działań podpisano traktat o dobrosąsiedztwie, ogłoszono „Lata wysokiej jakości współpracy” (2025–2026), zapowiedziano powstanie czterech centrów tematycznych (dot. edukacji, ubóstwa, pustynnienia i handlu) oraz przyznanie grantów i szkoleń rozwojowych. Choć retoryka skupiała się na wspólnych wartościach i suwerenności, istotne miejsce zajęły również zagadnienia bezpieczeństwa – m.in. zwalczanie terroryzmu, przestępczości transgranicznej i zagrożeń cyfrowych. Xi podkreślił, że Chiny nie dążą do dominacji militarnej, lecz oferują model współpracy oparty na stabilności, rozwoju i wsparciu instytucjonalnym.

Liderzy państw regionu – prezydent Kazachstanu Kasym-Żomart Tokajew, prezydent Uzbekistanu Shavkat Mirziyoyew, prezydent Tadżykistanu Emomali

Rachmon, prezydent Kirgistanu Sadyr Dżaparow i prezydent Turkmenistanu Serdar Berdimuhamedow – wyrazili zdecydowane poparcie dla chińskich inicjatyw. Tokajew uznał traktat o dobrosąsiedztwie za przełomowy dokument, Dżaparow podkreślił znaczenie CKU, a Mirziyoyew docenił nowe platformy współpracy. Rachmon zwrócił uwagę na potrzebę wspólnego zarządzania wodą i zasobami naturalnymi, zaś Berdimuhamedow – mimo neutralności Turkmenistanu – opowiedział się za opracowaniem globalnej strategii bezpieczeństwa pod egidą ONZ, chwając przy tym stabilizacyjną rolę Chin.

Szczyt w Astanie potwierdził, że format C5+1 ewoluuje z symbolicznej inicjatywy w realny mechanizm regionalnej koordynacji. W obliczu osłabienia pozycji innych graczy, Chiny zyskują pozycję lidera rozwoju, stabilności i redefinicji ładu regionalnego. Czerwcowy szczyt prowokuje pytania, na ile państwa Azji Centralnej będą w stanie zachować strategiczną autonomię wobec rosnącej asymetrii i czy model zależności oferowany przez Pekin wywoła w dłuższej perspektywie napięcia – czy raczej zostanie przyjęty jako nowa norma regionalnej współpracy.

III. DYPLMACJA PARTYJNA

5-7 czerwca: Dyrektor Wydziału Międzynarodowego KC KPCh Liu Jianchao odbył serię spotkań wysokiego szczebla z przedstawicielami głównych partii politycznych oraz władz państwowych na Cyprze. Liu spotkał się m.in. z prezydentem Nikosem Christodoulidesem, przewodniczącą parlamentu Annitą Demetriou, liderami głównych partii politycznych – centrowej Partii Demokratycznej, komunistycznej Postępowej Partii Ludzi Pracy (AKEL) czy konserwatywnego Zgromadzenia Demokratycznego – a także z przedstawicielami lokalnych struktur AKEL w Pafos. W centrum rozmów znalazły się kwestie wzmacniania współpracy w ramach Pasa i Szlaku, poparcie dla integralności terytorialnej Republiki Cypryjskiej oraz potrzeba rozwijania dialogu partyjnego.

9 czerwca: W Londynie odbył się 13. Dialog Partii Politycznych Chin i Wielkiej Brytanii. W wydarzeniu wzięli udział m.in. Liu Jianchao, przewodniczący *China-Great Britain Centre* David Lidington, przedstawiciele rządu brytyjskiego oraz delegaci z Partii Pracy i Partii Konserwatywnej. Uczestnicy zgodzili się co do potrzeby wzmocnienia wzajemnego zaufania, pogłębienia współpracy w dziedzinach takich jak edukacja, zdrowie, sztuczna

inteligencja i klimat, oraz obrony multilateralizmu. Zapowiedziano kontynuację dialogu w celu „zarządzania różnicami” i „poszerzania konsensusu”.

10 czerwca: Liu Jianchao spotkał się z brytyjskim ministrem spraw zagranicznych i rozwoju Davidem Lammym w Londynie. Rozmowy dotyczyły wznowienia instytucjonalnych dialogów dwustronnych, wspólnego poparcia dla wolnego handlu i multilateralizmu oraz znaczenia stabilnych relacji chińsko-brytyjskich w kontekście globalnych wyzwań. Lammy wyraził zadowolenie z rozwoju relacji oraz wsparcie Wielkiej Brytanii dla trwających wówczas negocjacji w sprawie zakończenia chińsko-amerykańskiej wojny celnej.

12 czerwca: Liu Jianchao spotkał się z premierem Norwegii i przewodniczącym Norweskiej Partii Pracy Jonasem Gahrem Størem przy okazji 22. Forum w Oslo. Forum w Oslo to coroczne spotkanie poświęcone procesom pokojowym dla decydentów wysokiego szczebla, mediatorów i analityków. Støre podkreślił długoletnie więzi z Chinami, przypominając swoją wizytę w Pekinie z okazji 70-lecia nawiązania stosunków dyplomatycznych w 2023 roku. Norwegia wyraziła chęć pogłębienia współpracy z Chinami w zakresie spraw morskich, ochrony środowiska, technologii zielonej transformacji oraz Arktyki. Støre zadeklarował gotowość do zacieśnienia dialogu z KPCh oraz współpracy w ramach organizacji multilateralnych, w tym ONZ.

Liu podkreślił rolę Norwegii w mediacjach międzynarodowych „w obliczu globalnych wyzwań” i zadeklarował wolę pogłębienia współpracy wielostronnej. Wyraził także gotowość KPCh do intensyfikacji dialogu politycznego ze wszystkimi partiami norweskimi, w tym Partią Pracy. Strony omówiły również sytuację międzynarodową i regionalną, w tym kryzys na Ukrainie.

19 czerwca: W Pekinie wicedyrektor Departamentu Łączności Międzynarodowej KPCh Li Mingxiang spotkał się z szefową Departamentu Komunikacji Globalnej ONZ Melissą Fleming. Rozmowy dotyczyły współpracy KPCh z ONZ w obszarze komunikacji i promocji wspólnych wartości. Fleming podziękowała za zaproszenie do udziału w Międzynarodowych Targach Książki w Pekinie i promocję chińskiego wydania swojej książki *A Hope More Powerful Than the Sea*.

23 czerwca: Liu Jianchao spotkał się z delegacją partyjną z Mjanmy w Pekinie. Na czele grupy stał przewodniczący Unii Solidarności i Rozwoju Związku, Khin Yi, a udział brali także reprezentanci agrarnej Partii Rozwoju Rolników Mjanmy i lokalnej Zjednoczonej Partii Stanu Wa. Tematyka obejmowała budowę „wspólnoty przyszłości” Chiny–Mjanma, wsparcie dla suwerenności i stabilności Mjanmy oraz rozwój kluczowych projektów

infrastrukturalnych w ramach Pasa i Szlaku. Obie strony wyraziły chęć pogłębienia współpracy pomiędzy partiami i swoimi społeczeństwami.

KOMENTARZ

W dniach 5–7 czerwca 2025 roku dyrektor Wydziału Międzynarodowego KC KPCh Liu Jianchao odbył serię spotkań wysokiego szczebla z przedstawicielami głównych partii politycznych oraz władz państwowych na Cyprze. Rozmowy wpisują się w szerszą strategię pogłębiania współpracy partyjnej i politycznego dialogu, szczególnie w kontekście przygotowań Cypru do objęcia prezydencji w Radzie UE w pierwszej połowie 2026 roku. W trakcie wizyty Liu spotkał się m.in. z prezydentem Nikosem Christodoulidesem, przewodniczącą parlamentu Annitą Demetriou, przewodniczącym centrowej Partii Demokratycznej Stefanos Papadopoulos, sekretarzem generalnym komunistycznej Postępowej Partii Ludzi Pracy Stefanosem Stefanou oraz liderem partii centroprawicowego Zgromadzenia Demokratycznego Annalisą Dimitriou. W trakcie swojej wizyty Liu wygłosił także przemówienie dla około stu osób – w tym przedstawicieli rządu, parlamentu, środowisk akademickich i biznesowych – w Galerii Leventis w Nikozji, oraz spotkał się z regionalnymi strukturami AKEL w Pafos.

Podczas rozmów wielokrotnie podkreślano strategiczne znaczenie partnerstwa chińsko-cypryjskiego, opartego na wzajemnym poszanowaniu suwerenności i integralności terytorialnej, a także „wspólnym sprzeciwie wobec unilateralizmu i protekcjonizmu”. Liu wskazał na Cypr jako istotnego partnera ChRL w Unii Europejskiej. Obie strony zadeklarowały wolę intensyfikacji dialogu parlamentarnego, wymiany młodzieży oraz współpracy w obszarach edukacji, rolnictwa, zielonej transformacji i innowacji. Liu nawiązał również do udzielonej przez Cypr pomocy w ewakuacji obywateli Chin z Libanu w 2024 roku, co – według jego słów – symbolizuje „szczególną przyjaźń między narodami”.

W oficjalnych wystąpieniach Liu kilkakrotnie odniósł się do modelu relacji chińsko-serbskich jako wzoru konstruktywnego dialogu mimo odmiennych systemów politycznych. W przemówieniu w Nikozji stwierdził, że sukces partnerstwa z Serbią „inspiruje do refleksji nad przyszłością relacji chińsko-unijnych”. Zapowiedział także rozważenie przez Pekin stworzenia formalnego mechanizmu dialogu politycznego z cypryjskimi partiami, co sugeruje, że Chiny

liczą na zacieśnienie współpracy z Nikozją na wzór serbski – bilateralnie, poza strukturami unijnymi.

Z perspektywy Pekinu Cypr odgrywa coraz większą rolę jako partner gospodarczy i dyplomatyczny w regionie wschodniego Morza Śródziemnego. Położenie wyspy na skrzyżowaniu szlaków handlowych Europy, Azji i Afryki, jej rozwinięta infrastruktura portowa, status członka UE oraz relatywnie otwarta postawa wobec Chin czynią z niej kluczowy węzeł na Morskim Jedwabnym Szlaku. W 2019 roku podpisano memorandum dotyczące Pasa i Szlaku, a w 2021 roku relacje bilateralne podniesiono do poziomu partnerstwa strategicznego. Cypr, w odróżnieniu od większości państw UE, jako jeden z trzech krajów członkowskich nie wdrożył unijnych sugestii dotyczących monitorowania inwestycji zagranicznych, co dodatkowo może podnosić jego atrakcyjność z chińskiej perspektywy.

Chiny zadeklarowały kontynuację poparcia dla integralności terytorialnej Republiki Cypryjskiej oraz rozwiązania konfliktu cypryjskiego w ramach ONZ. Cypr od 1974 roku pozostaje pod częściową okupacją turecką; na tym obszarze znajduje się nieuznawana przez większość państw Turecka Republika Cypru (TRCP). Liu jednoznacznie zadeklarował sprzeciw wobec uznania TRCP, podkreślając, że jedynym akceptowalnym formatem porozumienia są rozwiązania zawarte w rezolucjach Rady Bezpieczeństwa ONZ. W rozmowach z liderami AKEL oraz Demokratycznej Partii, chińska delegacja nawiązywała do zasady „jednych Chin i jednego Cypru” – retorycznego konceptu promowanego wcześniej przez ambasadę Chin w Nikozji, który ma budować paralełę między tajwańskim separatyzmem a nieuznawaną TRCP. Należy jednak podkreślić, że termin ten nie został oficjalnie powtórzony w komunikatach Pekinu.

Współpraca polityczna i gospodarcza z Cyprem nabiera znaczenia także w kontekście zarządzania chińskich relacji z Turcją. Po zamieszkach w Urumczy w 2009 roku i wzroście napięć wokół kwestii ujgurskiej, Pekin zaczął zacieśniać relacje z Nikozją jako potencjalną przeciwwagę dla tureckich ambicji regionalnych. Chiny stanowczo odrzucają turecki postulat rozwiązania dwupaństwowego, powołując się na zasadę suwerenności oraz własną wrażliwość wobec ruchów separatystycznych – zwłaszcza w kontekście Sinciangu i Tajwanu. Paralele między TRCP a „Wschodnim Turkiestanem” są w tym ujęciu więcej niż symboliczne.

Cypr z kolei postrzega Chiny jako potencjalnego gwaranta równowagi w regionie i gracza mogącego wesprzeć zjednoczenie Cypru. Ambasador Chin w Nikozji kilkakrotnie sugerował, że Globalna Inicjatywa Bezpieczeństwa, promowana przez Pekin od 2022 roku, mogłaby posłużyć jako ramy rozwiązania konfliktu cypryjskiego – szczególnie po sukcesie chińskiego pośrednictwa w normalizacji relacji saudyjsko-irańskich w 2023 roku. Jednocześnie strona chińska konsekwentnie unika deklaracji mogących osłabić jej relacje z Turcją.

Wobec nadchodzącej prezydencji Cypru w Radzie UE, dyplomacja chińska zdaje się badać możliwości wykorzystania tego państwa do wzmocnienia własnej obecności w Europie i promowania wielobiegunowego ładu globalnego.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

